

Oslo Havn KF

Havnedirektøren

Utv. nr.	Utvalg	Møtedato
ST 29/10	Havnestyre	20.05.2010

Saksbehandlende avdeling: Havnedirektør
Saksbehandler: Anne Sigrid Hamran

Dato: 27.04.2010

Saksnummer: 2004/203

Sak: Havnestyret og administrasjon i Oslo Havn KF – Samhandling og samarbeid, ”Håndbok for havnestyret.”

Saken gjelder:

I det påfølgende er samlet tidligere havnestyresaker om konsituering og formaliteter knyttet til havnestyret, samt forholdet mellom styre og administrasjonen. Denne saken bør i hovedregel fremmes for havnestyret hver gang det er valgt på nytt, dvs. hvert 4. år. Saken legges frem nå da havnedirektøren ønsker en avklaring av bestilling av saker fra administrasjonen.

Enkeltemnene som blir behandlet særskilt nedenfor og forholdene som det blir gitt opplysninger om, er enten regulert i våre vedtekter, havne- og farvannsloven, kommuneloven, forvaltningsloven eller offentlighetsloven. Disse lovene er sentrale for virksomheten i Oslo Havn KF. Saken er ikke oppdatert i henhold til ny havne- og farvannslø. Det vil være naturlig å gjøre neste gang nytt havnestyre oppnevnes.

Valg av havnestyre 2007-2011

Det er byrådet som velger flertallet av havnestyrets medlemmer. Videre utpeker byrådet styrets leder og nestleder. Medlemmer som ikke velges av byrådet, bli utpekt av Staten, ansatte i Oslo Havn KF og fylkeskommunene Akershus, Hedemark og Oppland. Styret velges for en periode på 4 år, slik at funksjonstiden følger kommunevalgperioden

Fiskeri- og kystdepartementet endret i juni 2007 forskrift om sammensetning av Oslo havnestyre. Gjennom forskriftsendringen ble antall personer i styret redusert. Som følge av dette, ble bestemmelsen i våre vedtekter om sammensetning av styret besluttet endret under bystyrets møte den 5. desember 2007 jf bystyresak 456/07- Endringer av vedtekter for Oslo Havn KF som følge av endring i forskrift om sammensetning av Oslo havnestyre - Byrådsak 213 av 08.11.2007:

Bystyrets vedtak i saken lyder slik:

§ 4 i Oslo Havn KFs vedtekter av 26.05.2004 endres til:

Styret skal ha 9 medlemmer med full stemmerett og 2 statlige representanter uten stemmerett som oppnevnes av henholdsvis Kystverket og Forsvarsdepartementet.

Akershus, Hedmark og Oppland fylkeskommuner oppnevner 1 medlem med varamedlem. 2 medlemmer velges av og blant de ansatte. Byrådet velger inntil 5 representanter, herunder styrets leder og nestleder. Byrådet velger også 1 brukerrepresentant, som angitt i forskrift om sammensetning av og myndighet for Oslo havnestyre av 19.06.2007. Styret velges for en periode av 4 år, slik at funksjonstiden følger kommunevalgperioden.

Byrådet oppnevnte under møtet 06.03.2008 følgende medlemmer til Oslo havnestyre for perioden 2007-2011:

Bernt Stilluf Karlsen – leder (V)
Erna Ansnes – nestleder (A)
Per Ditlev-Simonsen (H)
Lise Grette (SV)
Per Mauritz Hanssen (Frp)
Ole Kristian Knapp (brukerrepresentant)
Torild Jørgensen – (ansattes representant)
Jan-Erik Nøttestad – (ansattes representant)
Lars B. Salvesen – fylkesrepresentant Akershus (Krf)
Jan Wilhelm Dahl – forsvaret (fratrådt 2009)

Sven Arild Hansen har fra 15. mars 2009 vært observatør fra Kystverket. Fylkene har oppnevnt følgende varamedlemmer:

1. Reidun Gravdahl (A) fra Oppland fylkeskommune og som
2. Svein Borkhus (A) fra Hedmark fylkeskommune.

Havnestyrets mandat

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel sender årlige forventingsbrev til "Oslo Havn KF der de beskriver hovedfokusområder.

Oslo kommunes kompetanse følger av havne- og farvannsloven og foretakets vedtekter.

I henhold til vedtektenes § 3 er Oslo Havn KFs formål å sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift for å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport, føre oppsyn med trafikken i havnedistriktet, samt forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig måte.

Det er havnestyret som forvalter havnekassens midler. Disse skal bare benyttes til havneformål. Videre har havnestyret den myndighet i budsjettsaker som i følge gjeldende budsjettforskrifter kan delegeres til havnestyret. Oslo kommunes interne instruksjoner og regelverk for Oslo Havn KF så langt disse ikke begrenser havnestyrets myndighet etter havne- og farvannsloven.

Havnestyret har også ansvaret for å holde oppsyn med all bruk av og virksomhet i Oslo havnedistrikt. Videre skal styret føre kontroll med administrasjonens virksomhet. Styret er i tillegg gitt myndighet til å fastsette kommunale ordensforskrifter i havnen (som skal godkjennes av Kystdirektoratet), lokale fartsbestemmelser til sjøs og bestemmelser om havneavgifter (ikke oppdatert ihht ny lov).

Styremøter i et kommunalt foretak

Styrets leder skal sørge for at det holdes møter så ofte som det trengs. Et medlem av styret og havnedirektøren kan også kreve at styret sammenkalles. Styret er beslutningsdyktig når minst

halvparten av medlemmene er til stede. Som styrets beslutning gjelder det som flertallet av de møtende har stemt for. De som stemmer for et forslag, må likevel utgjøre mer enn en tredel av samtlige styremedlemmer for at forslaget skal anses som vedtatt. Ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende.

Dersom saker legges frem over bordet, må styret være fulltallig for å være vedtaksdyktig.

Arbeidsutvalg for styret

Kommuneloven har bestemmelser om opprettelse av utvalg. I henhold til disse skal utvalg oppnevnes av bystyret selv, eventuelt av et bydelsutvalg. Bestemmelsene forutsetter at utvalgene får beslutningsmyndighet. Kommuneloven har ingen bestemmelser om utvalg for foretaksstyrer. Styret i et kommunalt foretak er leder av virksomheten, men så lenge beslutningsmyndigheten ikke delegeres til et nytt organ, er det neppe noe til hinder for at havnestyret kan opprette et eget arbeidsutvalg.

Arbeidsutvalget for havnestyret består av styrets leder, nestleder og medlemmet fra det største byrådspartiet. Utvalgets mandat er å forberede havnestyremøter, koordinere mediasaker og konferere om aktuelle saker mellom møtene. Arbeidsutvalget har ikke beslutningsmyndighet.

Havnestyret vedtok 28.05.2008 å oppnevne et arbeidsutvalg for havnestyret som består av Bernt Stilluf Karlsen, styrets leder, Erna Ansnes, nestleder og Per Ditlev-Simonsen fra Høyre. Utvalgets mandat er å forberede havnestyremøter, koordinere mediasaker og konferere om aktuelle saker mellom møtene. Arbeidsutvalget har ikke beslutningsmyndighet. Arbeidsutvalget rapporterer tilbake til styret, på styremøtene, om hvilke saker som har vært til behandling i arbeidsutvalget”.

Møteplan

Det avholdes 1 møte pr. måned, befaringer i havna vår og høst, i tilknytning til havnestyremøter. Julemøtet og sommermøtet avsluttes med middag og det avholdes studietur/seminar annet hvert år.

Representasjon fra byrådsavdelingen

I og med at Oslo Havn KF er organisert som et kommunalt foretak, skal styrets møter holdes for lukkede dører jf kommuneloven § 68 nr. 5. Havnestyret har imidlertid besluttet at en representant fra Byrådsavdeling for Miljø og samferdsel (MOS) kan delta som observatør på møtene. Vedkommende er å anse som eierrepresentant og har ikke talerett. Før styremøtene får MOS tilsendt 3 eksemplarer av styredokumentene, mens kommunerevisjonen mottar 1 eksemplar.

Oslo Havn KF rapporterer til MOS, og mange havnestyrevedtak blir formidlet til denne avdelingen som har ansvaret for den videre kommunale saksbehandlingen. Videre utformer MOS hvert år forventningsbrev til oss og de er engasjert i de politiske spørsmålene som er knyttet til Oslo Havn KFs virksomhet. Av denne grunn er det viktig at MOS er godt informert om mange av sakene som havnestyret behandler. Ved å være til stede på havnestyrets møter, formidles informasjonen effektivt til MOS, og de får anledning til å bli kjent med drøftelsene i styret og blir klar over ulike sider og vinklinger av et sakskompleks.

Det er i vår interesse at MOS er godt orientert om saker som de senere skal arbeide med. Økt kunnskap gir ofte økt forståelse, og vi regner med at MOS anser det som nyttig å være til stede under møtene.

Noen havnestyresaker dreier seg om dokumenter som er svar på spørsmål eller som bes om i brev eller rundskriv. I noen tilfeller er det fastsatt i henvendelsen eller rundskrivet hvordan oversendelse og distribusjon skal være, frister m.m., og hvem som er adressater. Regnskap og budsjett er eksempler på dette. Her følges naturligvis bestemmelsene.

I noen saker som dreier seg om svar på spørsmål fra MOS eller pålegg om utarbeidelse av dokumenter, foreligger ikke bestemte føringer om ekspedisjon. I slike tilfeller behandles MOS som enhver annen ekstern kontakt og særskilt brev med vedlegg oversendes.

Flere saker som havnestyret drøfter, skal viderebehandles av MOS. I slike saker er det ikke tilstrekkelig at MOS er orientert om saksforholdet, det kreves også at MOS foretar en handling. Når dette er tilfellet, vil det være naturlig at vi på en formell måte oversender de aktuelle sakene og ber om at MOS håndterer forholdene. Vi bør derfor ikke forutsette at MOS på eget initiativ begynner å saksbehandle saken. Dersom vi har forventninger til at MOS foretar noe i sakens anledning, bør vi formidle dette på en tydelig måte. En slik hovedregel er selvfølgelig ikke til hinder for at MOS arbeider med saken på eget initiativ, men vi kan ikke forutsette dette. Når vi henvender oss til MOS, må vi imidlertid kunne forventet at de har forkunnskap om saken.

På bakgrunn av ovenstående bør vi kunne regne med at MOS har kjennskap til den informasjonen som de får ved å lese havnestyresaker og delta på møter, men vi kan ikke forvente at de igangsetter egen saksbehandling før vi formelt oversender en henvendelse. Tilsvarende må gjelde kommunerevisjonen som også mottar havnestyresaker. Vi må derfor kunne forutsette at mottakere leser dokumentene som de mottar og på den måten blir orientert om aktuelle saker.

Habilitet

Kommune- og forvaltningslovens bestemmelser om habilitet gjelder for havnestyrets medlemmer. Dersom et medlem mener at hun eller han er inhabil til å delta en sak, skal vedkommende ta opp saken med styret før saken behandles. Vedkommende må redegjøre for de faktiske omstendigheter og de andre medlemmene kan reise spørsmål til personen. Deretter skal hun eller han forlate møtet før styret tar stilling til om vedkommende er å anse som inhabil. Hvis slike omstendigheter foreligger, fatter styret beslutning om dette, og personen er ikke til stede under behandling av saken.

I noen tilfeller kan det være problematisk å avgjøre om en person kan defineres som inhabil i juridisk forstand. Styremedlemmer som er usikre på om de er å anse som inhabile, har derfor ofte tatt kontakt med havnedirektøren på et tidlig tidspunkt slik at administrasjonen kan utrede spørsmålet.

I HAV har det vært fokus på habilitetsavklaring de senere år, og administrasjonen praktiserer et "lavterskeltilbud" på utredning og avklaring av dette.

Særbestemmelser for representanter valgt av de ansatte

Ansatte representanter som har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, er etter kommuneloven § 40, 3. ledd bokstav b inhabile til å delta i havnestyrets behandling av saken. Dette gjelder imidlertid ikke ved behandling av sak om årsbudsjettet og økonomiplanen.

I henhold til kommuneloven § 65, 3. ledd har de ansattes representanter heller ikke rett til å delta i behandling av saker som gjelder arbeidskonflikter, arbeidsgivers forberedelse til

forhandlinger med arbeidstakere, rettstvister med arbeidstakerorganisasjoner eller oppsigelse av tariffavtaler. De ansatte kan dessuten ikke delta i behandling av saker hvor styret fatter enkeltvedtak eller fastsetter forskrifter.

Behandling av saker unntatt offentlighet i havnestyret og avgradering
Havnestyret behandler fra tid til annen saker som er unntatt offentlighet, grunnet forretningsmessige eller forvaltningsmessige forhold. For en del av sakene, er det et behov for å vurdere behovet for å unnta et dokument fra offentlighet så snart vedtak er fattet, eller på et senere tidspunkt.

Offentlighetsloven gjelder for virksomheten i Oslo Havn KF. Lovens hovedregel medfører at alle har rett til å gjøre seg kjent med foretakets saksdokumenter. Et dokument kan imidlertid unntas fra offentlighet dersom det finnes særskilt hjemmel for dette. Som regel blir et dokument unntatt fra offentlighet for å beskytte interesser.

Personer som mottar dokumenter som er unntatt offentlighet, har plikt til å respektere den vurdering som er gjort. Slike dokumenter skal på ingen måte spres til allmennheten. På den annen side gjøres det oppmerksom på at Oslo kommune har som prinsipp at meroffentlighet skal praktiseres i størst mulig grad. Dette medfører at det skal foreligge gode grunner for å unnta et dokument fra offentlighet – det er ikke tilstrekkelig at man ”kan” unnta dokumentet fra offentlighet.

Havnedirektøren er av den oppfatning at flest mulig saker bør være offentlige og at sakene også i praksis skal være tilgjengelige for allmennheten, slik de nå er på internett.

Den 1.1.2009 trådte ny offentlighetslov i kraft, og det stilles nå strengere krav til å unnta et dokument fra offentlighet. Loven stiller i utgangspunktet nå krav om ”skade” for å unnta et dokument fra allmennhetens innsyn. Det er også nå i større grad kun adgang til å unnta opplysninger i et dokument fra offentlighet, dvs. at hele dokumentet ikke lenger er unntatt offentlighet. I en havnestyresak som unntas fra innsyn for å ivareta Oslo Havn KFs forhandlingsposisjon, vil for eksempel store deler av dokumentet være offentlig, mens bare opplysningene som vil kunne skade vår forhandlingsposisjon, er unntatt offentlighet.

Det må skilles mellom 2 typer dokumenter som kan unntas fra innsyn. Den ene kategorien er dokumenter som må unntas fra offentlighet – i slike tilfeller har vi ikke noe valg. Eksempel på slike saker er forhold som har med rikets sikkerhet å gjøre eller opplysninger om våre kunders forretningshemmeligheter. For saker som må unntas, kan beslutningen ikke omgjøres så lenge det kan være til skade om opplysningene blir offentliggjort.

Den andre kategorien er saker som ”kan” unntas fra offentlighet. I slike saker avgjør Oslo Havn KF om saken skal unntas fra offentlighet eller ikke. Dersom et dokument unntas, kan vi på et hvert tidspunkt omgjøre vår beslutning. Eksempler på dokumenter/opplysninger som ”kan” unntas fra innsyn er interne dokumenter, opplysninger som er innhentet fra rådgivere, rettsaksdokumenter, opplysninger som kan skade vår forhandlingsposisjon og ansettelsessaker.

Når en havnestyresak er unntatt fra offentlighet, har havnedirektøren vurdert og kommet frem til at det kan være til skade for Oslo Havn KF om saksfremstillingen blir allment tilgjengelig. Havnestyret kan imidlertid ha et annet syn på saken og kan vedta å oppheve unntaket fra offentlighet. Dersom dette ikke blir gjort, må det anses som om havnestyret slutter seg til havnedirektørens vurdering om at saksdokumentene og vedtaket i saken skal være unntatt fra

innsyn. En senere omgjøring av dette standpunktet, må da besluttes av havnestyret.

I noen typer saker kan det være fornuftig at saken er unntatt fra offentlighet til havnestyret har drøftet saken. Etter dette tidspunktet kan det være hensiktsmessig at den blir offentlig, og i slike saker kan gode grunner tale for at havnestyret bør vurdere spørsmålet om offentlighet under behandling av saken.

I andre saker kan de hensyn som gjør seg gjeldende for å unnta et dokument fra offentlighet bli endret over tid slik at det på et tidspunkt ikke lenger vil ha noen betydning å offentliggjøre en sak. For eksempel kan enkelte opplysninger som blir unntatt fra offentlighet for å ivareta vår forhandlingsposisjon kunne bli tilgjengelige etter at kontrakt er inngått. Videre vil noe som anses å være en forretningshemmelighet kunne miste denne status over tid.

Rent formelt er det havnestyret som skal fatte vedtak om å oppheve en sak fra å være unntatt offentlighet. I saker hvor vi opplever et sterkt press på å offentliggjøre havnestyredokumenter og hvor det som står i dokumentet ikke lenger er av en slik karakter at det bør være unntatt fra innsyn, kan det være upraktisk å vente med en omgjøringsbeslutning til førstkommende havnestyremøte. I saker hvor det ikke lenger vil være til skade om et saksdokument eller vedtak blir offentliggjort, har havnedirektøren fullmakt til å omgjøre en beslutning om å unnta et dokument fra offentlighet hvor det er hensiktsmessig at det blir tatt et raskt standpunkt til spørsmålet.

Offentlighetsloven gjelder for virksomheten i Oslo Havn KF. Lovens hovedregel medfører at alle har rett til å gjøre seg kjent med foretakets saksdokumenter. Et dokument kan imidlertid unntas fra offentlighet dersom det finnes særskilt hjemmel for dette. Som regel blir et dokument unntatt fra offentlighet for å beskytte interesser.

Personer som mottar dokumenter som er unntatt offentlighet, har plikt til å respektere den vurdering som er gjort. Slike dokumenter skal på ingen måte spres til allmennheten. På den annen side gjøres det oppmerksom på at Oslo kommune har som prinsipp at meroffentlighet skal praktiseres i størst mulig grad. Dette medfører at det skal foreligge gode grunner for å unnta et dokument fra offentlighet – det er ikke tilstrekkelig at man ”kan” unnta dokumentet fra offentlighet.

Havnedirektøren er av den oppfatning at flest mulig saker bør være offentlige og at sakene også i praksis skal være tilgjengelige for allmennheten, slik de nå er på internett.

Reglement for godtgjøring av folkevalgte verv i Oslo kommune

Havnestyrets medlemmer godtgjøres i henhold til Oslo kommunes reglement for godtgjøring av folkevalgte verv, utvalgskategori E.

Byrådet har fastsatt godtgjørelsen og denne utgjør for leder kr. 60.000,- per år og for øvrige medlemmer kr. 30.000,- per år. Dersom man deltar på mindre enn 2/3 av møtene, reduseres godtgjørelsen med 50 %. Er deltakelsen mindre enn 1/3 av møtene, reduseres godtgjørelsen med 75 %.

Varamedlem som deltar på mindre enn 1/3 av møtene, får ingen godtgjøring. Dersom medlemmet deltar på minst 1/3 av havnestyrets møter, har vedkommende rett til å motta 50 %

av den faste årlige godtgjørelsen, dvs. kr. 15.000,-. Deltar medlemmet i minst 2/3 av møtene, har vedkommende rett til full årlig godtgjøring.

Forholdet til media

Fra tid til annen behandler havnestyret saker som er av interesse for media. Journalister kan ta kontakt med ulike medlemmer etter et styremøte for å innhente kommentarer, og styret bør vurdere om det vil være hensiktsmessig å koordinere uttalelsene. Det er et spørsmål om hvor offensiv havnestyret bør være i media og om Oslo Havn KF i enkelte havne- og byutviklingsaker bør utvise en mer offensiv holdning om det som har vært tilfelle de siste årene.

Havnestyrets bestillinger til administrasjonen

Havnestyrets viktigste styringsverktøy overfor bedriften er budsjett og økonomiplan. Administrasjonen utarbeider årsplaner som deles ut til havnestyret. Disse beskriver hvilke oppgaver som skal løses i inneværende år, og hvilke ressurser som skal brukes for å løse den. Havnestyret i plenum eller ved havnestyrets leder står fritt til å bestille saker, utredninger, avklaringer m.v. muntlig eller skriftlig. Det skal fortrinnsvis skje i styremøtene. Ved oppstart av nye saker er det en fordel om administrasjonen er med på programmeringen slik at saken blir best mulig. Havnestyret skal søke å unngå henvendelser til administrasjonen gjennom media eller andre åpne fora.

Saken behandles i havnestyret iflg.:

-

Økonomiske konsekvenser for Oslo Havn KF:

-

Budsjettmessige forhold:

-

Havnedirektørens vurderinger:

Havnedirektøren mener det er nyttig å ha en form for "Håndbok for havnestyret". Dokumentet består dels av rammer som er fastlagt, dels av havnestyrets egne beslutninger. Dokumentet må revideres ihht ny havne- og farvannslov og bør behandles minimum hvert fjerde år, ved nyoppnevning av havnestyret.

Havnedirektørens forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Anne Sigrid Hamran
havnedirektør

